

Riigi Teataja

Toimetus: Eesti Ajutise Valitsuse
ruumides, Tallinnas. — Talitus:
Toompea lossis.
Kontor avatud kella 9—2.

Ilmub tarvidust mööda.

Mr. 6

Kesknädalal, 11. detsembril 1918.

Mr. 6

Ajutise Valitsuse määrus 19. novembrist 1918: Ajutise Valitsuse määrused astuvad jõusse „Riigi Teatajas“ avaldamisega, kui määruses eneses teist tähtaega ära tähendatud ei ole.

Ajutise Valitsuse määrus riigi- laenu asjus.

Sõjapidamise jaoks on vaja — raha,
raha ja veel kord raha!

Vaja on väljamaalt sõjariistu osta, sõja-
meestele moona osta ja palka maksta. See
kõik nõuab hulka miljonid.

Sellepärast otsustab Ajutine Valitsus:

Maapäeva poolt heakskiidetud
ja väljakuulutatud sisemist laenu
30.000.000 marga suuruses kõige kii-
remas korras läbi viia ja selleks
laenusummat kogu Eestimaa peale
ära jaotada.

Iga üksiku maakonna ja linna jõukust arvesse
võttes ja ühtlasi ka seda kui palju iga maakond
väliste sündmuste läbi on ära kurnatud, arwab
Ajutine Valitsus, et:

Tallinna linn peab andma 5 miljoni marka.

Harju maakond 2 miljoni marka.

Järva maakond ühes Paide linnaga 3 mil-
joni marka.

Wiru maakond ühes Rakvere linnaga 3
miljoni marka.

Lääne maakond ühes Haapsalu linnaga 1½
miljoni marka.

Wiljandi maakond ühes linnaga 5 milj. mk.

Tartu maakond ühes linnaga 5½ milj. mk.

Wõru maakond ühes linnaga 2 milj. mk.

Pärnu maakond ühes linnaga 3 milj. mk.

Saaremaa, mis okupatsiooni läbi liiaks ära
on kurnatud, jääb esialgu välja.

Maakonna peale langenud summad jaota-
wad linna- ja maakonna-valitsused samal alusel
linna ja maakonna wahel ära.

Maakonna peale määratud summa jaotab ük-
sikute waldade wahel ära maakonna-valitsus.

Linna- ja wallawalitsused seavad selle jaoks
asutatud komisjonide abil, millest osa wõtma
tuleb kutsuda wõimalikult kõigi jõukamate rah-
waosade esitajaid, nimekirjad kokku, kui palju
keegi linna- wõi wallaelanikkudest laenu peab

tellima, aluseks wõttes selle juures iga üksiku
jõukust.

Linna- ja wallawalitsused walwawad selle jä-
rele, et igaüks määratud osas laenu telliks,
selleks laenu eeltellimise kwititungite ettenäita-
mist nõudes.

Laenusummasid wõib maksta kõigis raha-
märkides, mis meie maal liiguvad, järgmise
kursi järele:

1 idarubla	2 marka
1 tsaarirubla	1 " 50 penni
1 duumarubla	1 " 25 "

20- ja 40-rublalise kerenskid: 1 rbl. 1 mark.

Raha kokkukogumise kohtadeks on maakonna
renteid. Kus need veel mitte käimas ei ole,
peab maakonna-valitsus rentei kohuseid mõne
kohaliku laenuasutuse peale panema.

Rinnitatud 5. detsembril 1918.

Peaminister K. Päts.
Rahaminister J. Rukk.

Ajutise Valitsuse määrus wälja- kohtute asutamise kohta.

Sõjaseaduse wäljakuulutamise puhul käsib
Ajutine Valitsus sõjainistri ettepanekul, Wene
sõjawäe seaduste kogu XXIV raamatu, lisa VIII
põhjal:

§ 1. Iga jalawäepolgu juures wäljakohus
asutada.

§ 2. Üksikute polkude wäljakohtute alla
käiwad:

Saare-, Lääne- ja Harjumaa — 1. polgu
wäljakohtu alla.

Järvamaa — 5. polgu wäljakohtu alla.

Wirumaa — 4. polgu wäljakohtu alla.

Wiljandi- ja Pärnumaa — 6. polgu wälja-
kohtu alla.

Tartumaa — 2. polgu wäljakohtu alla.

Wõru- ja Petserimaa — 3. polgu wälja-
kohtu alla.

§ 3. Wõim isikuid wäljakohtu kätte anda
on kohalise polgu ülemal.

§ 4. Väljakohtu otsused kinnitab sõjaminister.

§ 5. Väljakohtu alla langewad:

a) Kõik kes kuidagi wiisi Eesti Wabariigi vastu wõi riigi waenlaste kasuks töötawad, ehk kes nendega läbikäimises ja ühenduses seis-tes mõnesugusel kombel abiks on.

b) Kõik, kes sõjamäelisele tegemusele, nagu edasiliikumisele, sidemete pidamisele jne. kuidagi wiisi püüawad takistust teha.

c) Kõik tapjad, põletajad, rööwijad, riisujad ja wägistajad.

d) Kõik Eesti Wabariigile kahjulikkude kuulujuttude laialilaotajad.

e) Kõik wäejooksikud. (Jooksikute mõiste määrus on antud Wene sõjamäe seaduste kogu XXII raamatus.)

f) Wastuhakkajad ja kõik sõjamäelased, käsu täitmata jätmise pärast waenlase filmapiiril.

§ 6. Väljakohtud määravad süüdlastele kuritegude eest süü raskuse järele wangiroodu, sunnitöö ehk surmanuhtluse.

§ 7. See määrus hakkab kohe maksuma.

Tallinnas, 5. detsembril 1918 a.

Pea- ja sõjaminister: R. P ä t s .

Ajutise Walitsuse asjade walitseja k. t.:

Th. K ä ä r i k .

Ajutise Walitsuse määrus rahwawäe peakomisjoni kohta.

§ 1. Rahwawäe peakomisjon asub Tallinnas ja tema kokkusead on järgmine.

- 1) esimees — sõjainistri abi,
- 2) abiesimees — siseministri abi,
- 3) liikmed:

- a) Tallinna linnawalitsuse esitaja,
- b) terwishoiu peawalitsuse juhataja,
- c) Harju maakonnawalitsuse esitaja.

§ 2. Rahwawäe peakomisjoni wõimkonda kuulub maakondade rahwawäekomisjonide otsuste vastu tõstetud kaebtuste läbiwaatamine ja otsustamine.

§ 3. Kaebtusi maakondade rahwawäekomisjonide otsuste vastu wõib sisse anda kolme päewa jooksul, otsuse kuulutamise päewast arwates.

§ 4. Igas kaebtuses peawad sisalduma kaebaja ees- ja liignimi ning elukoht kui ka kaebtuse põhjused.

§ 5. Kaebtusi wõiwad sisse anda isikud, kellesse otsused otsekohe puutuwad kui ka nende seaduslikud esitajad ja wolinikud.

§ 6. Kaebtus antakse ära maakonna komisjonile ja saadetakse tema seletusega ja asjasse puutuwate materjalidega wiimase poolt mitte hiljem kui kahe nädala jooksul, peakomisjonile edasi.

§ 7. Peakomisjon peab asja mitte hiljem kui kahe nädala jooksul, tema komisjonisse tuleku päewast arwates, läbi waatama. Läbiwaatamise koht ning aeg antakse kaebajale teada.

§ 8. Peakomisjoni otsused on lõpulikud.

§ 9. See määrus astub jõusse tema välja kuulutamisega.

Alla kirjutanud peaminister: R. P ä t s .

Siseminister: A. P e e t .

Ajutise Walitsuse asjade walitseja k. t.:

Th. K ä ä r i k .

Tallinnas, 5. detf. 1918.

Ajutise Walitsuse korraldus

Wabariigi kaitsmisel surmasaanute perekondade eest hoolitsemise kohta.

Wabariigi kaitsmisel surmasaanud kodanikkude perekondade eest hoolitsemine kuni erimääruste ja korralduste väljatöötamiseni ajutiselt töö- ja hoolekandeministeriumi kohuseks teha ja nimetatud ministrile selle jaoks esialgne kredit määrata 5000 marga suuruses, ühtlasi järgmisi abiraha normisid ajutiselt maksuma panna:

Matmiseks — 300 marka.

Abirahad perekondadele:

täisealistele töowõimetutele perekonnaliikmetele — 3 marka päewas.

alaealistele perekonnaliikmetele — 1½ marka päewas.

Peaminister: R. P ä t s .

A. W. asjade walitseja k. t.: Th. K ä ä r i k .

5. detsembril 1918.

Ajutise Walitsuse määrus tapaloomade pealt wõetawa protsendimaksu kohta.

§ 1. Kõigi tapetult müügile ja tapamajasse toodawate loomade pealt wõetakse kohaliste tapamajawalitsuste poolt riigi protsendimaksu samas suuruses, kui elawalt tapamajasse toodawate loomade pealt.

§ 2. Müügile toodud loomaosade pealt wõetakse riigi protsendimaksu ühe neljandiku suuruses harilikust maksust iga looma weerandi pealt.

Märkus: Mitte täisweerandeid loetakse termeteks weeranditeks.

§ 3. Lihaks tapetud hobuste pealt wõetakse protsendimaksu 5 marka iga hobuse pealt.

Alla kirjutanud peaminister: R. P ä t s .

Põllutööminister: D. S t r a n d m a n n .

A. W. asjade walitseja k. t.: Th. K ä ä r i k .

Tallinnas, 6. detsembril 1918.

Ajutiise Valitsuse määrus weskite kohta.

1. Weskitel jahwatamine on waba.
2. Wiljaga tasuwõtmine jahwatamise eest, n. n. mati wõtmine, on keelatud.
3. Jahwatusraha suuruse määravad walla-walitsused, kohalisi tingimisi silmas pidades.

Peaminister R. Pät s.
Toitlusminister Raamot.

Ajutiise Valitsuse määrus kooli-õpetajate palga maksmise kohta.

§ 1. 1918. a. juuli-, augusti-, septembri- ja oktobrikuu Saksa okupatsiooni-wõimudelt saamata jäänud palgad maksawad kooliõpetajatele wiibimata wälja asutused, kelle kohuseks palgamaksmine okupatsiooni ajal oli; juhtumistel kus wiimased oma tegewuse juba lõpetanud, asutused, mis neile wastawad. Wäljamaksetawa palga määr ei tohi okupatsioonieagsetest palganormidest väiksem olla.

§ 2. Uja eest 1. novembrist 1918. a. kuni sellekohaste uute määruste wäljaandmiseni, makstakse kooliõpetajatele palka § 1 tähendatud asutuste poolt samal määral.

§ 3. Rõrgendatakse pärastiste määruste läbi kooliõpetajate palganormid, siis makstakse neile wälja ka praeguste ja uute palkade wahel, 1. novembrist 1918. a. algades kuni uute normide makspanemiseni.

Tallinnas, 3. detsembril 1918.

Peaminister: R. Pät s.
Haridusministri kohusetäitja: A. Rei.

Koolide jaotamine.

Haridusministerium paneb maakonna- ja linna-kooliwalitsustele ette kõiki okupatsiooni-wõimudelt ülewõetud awalikka koole oma walitsuse alla wõtta, kuna maakonna- ja linnawalitsused koha peal wastastikku kokku leppima peaks:

- 1) kuidas need koolid, millest mõlemad huwitatud, oma wahel ära jaotada, ja
- 2) misugusel määral ja wiisil nad nende koolide ülewalpdamisest ja walitsemisest osa wõtawad.

Koolide jaotamisest tuleb ministeriumile otsekohe teatada.

Cestimaa kooliwalitsuse ajutine forraldus.

I.

§ 1. Cestimaa kooliwalitsuse üksusteks on:

1. Maa-kooliwalitsus.
2. Maakonna-kooliwalitsus.

3. Walla-kooliwalitsus ja

4. Linna-kooliwalitsus.

§ 2. Rihelkonna-kooliwalitsus kaotatakse ära ja tema all olevad koolid ning haridusasutused lähewad maakonna-kooliwalitsuse alla.

II.

§ 3. Maa-kooliwalitsus on maawalitsuse haridus-osakonnaks.

§ 4. Maa-kooliwalitsuse ülesandeks on rahwahariduse üleüldine korraldamine ja juhtimine koolis kui ka wäljpool kooli. Tema wõimkonda käib:

a) waldade, maakondade ja linnade kooliwalitsuste tegewuse kokkukõlasse wiimine;

b) üleüldine pädagogiline haridustöö ja üleswaatus koolis ja wäljpool kooli;

c) teaduse, kunsti ja kirjanduse edendamine;

d) rahwaharidusesse puutumate seaduste ja määruste kawatsemine maanõukogule ettepanemiseks;

e) maa-rahwahariduse eelarwe kokkuseadmine, tarwiliste kreditide nõutamine ning jaotamine;

f) ülemaalise tähtsusega koolide ja haridusasutuste kawatsuste ettepanemine Maanõukogule ja nende asutuste ülemjuhtimine;

g) õpejõudude ettevalmistamine ja edasi-harimine ja toetamine;

h) õpeabinõude ja koolikirjanduse soetamine ja toetamine;

i) järewalwamine kooliseaduste ja määruste täitmise üle;

j) aruannete wastuwõtmine maakonna ning linnade kooliwalitsustelt ja üleüldise aruande ettepanemine Maanõukogule koolide ning muude haridusasutuste tegewusest kui ka üleüldisest haridustööst;

k) maakonna- ja linna-kooliwalitsuse asutuste tegewuse kohta käiwate kaebuste ja protestide läbiwaatamine ning otsustamine;

l) kooliõpetajate lõpulik ametist tagandamine;

m) kõikide asjade toimetamine, mis senise õpekonnawalitsuse ja rahwakoolide direktzionide ärakaotamisel maa-kooliwalitsusele üle antakse ja mis Maanõukogu omalt poolt maa-kooliwalitsusele ülesandeks teeb.

§ 5. Maa-kooliwalitsuse organiteks on:

1. haridusosakonna juhataja,
2. haridusnõukogu,
3. hariduskogu ja
4. täidesaatwate asutustena toimkonnad.

§ 6. Toimkondi on kaks: a) kultur-pädagogiline ja b) majandusline. Haridus-osakonna juhataja võib ühtlasi ka ühe toimkonna juhatajaks olla.

Tähendus: Esialgu võib osakonna juhataja ka mõlemaid toimkondi juhatada.

§ 7. Kultur-pädagogilises toimkonnas töötawad: toimkonna juhataja, maa-koolinõunik

(ud), kes ühtlasi toimkonna asejuhatajaks on, ja sekretär.

§ 8. Majanduslikes toimkonnas töötavad: toimkonna juhataja, raamtupidaja, kes ühtlasi toimkonna asejuhatajaks on, ja tarviline arv abijõudusid.

§ 9. Maa-koolivalitsuse toimkondade juhatajad. Maa-koolinõunik (ud), sekretärid ja tarvilised abijõud seatakse üleüldiste maanõukogu määruste järele, mis maavalitsuse ametikohtade täitmise kohta käivad.

§ 10. Maa-koolivalitsuse toimkondade sifimine korraldus ja asjaajamisekord määratakse maavalitsuse poolt antavate juhatuskirjade läbi kindlaks.

§ 11. Haridusnõukogu liikmeks on

- a) haridusosakonna juhataja, kes ühtlasi nõukogu juhataja;
- b) toimkondade juhatajad;
- c) maa-koolinõunik (ud);
- d) 3 Maanõukogu liiget;
- e) 3 hariduskogu asemikku.

§ 12. Haridusnõukogu tuleb tarvidust mööda kokku. Tema paneb haridusosakonna juhataja heaksarvamiseks ette kõik § 4. punktides c, d, e, f, g, h, k, l nimetatud asjad.

§ 13. Üleüldiste juhtmõtete ülesseadmiseks haridustöö kohta termel maal kutsub maa-koolivalitsus vähemalt kord aastas hariduskogu kokku.

§ 14. Hariduskogu liikmeiks on:

- a) haridusnõukogu liikmed;
- b) maakondade ja linnade koolivalitsuste esitajad, üks igast maakonnast ja igast linnast, kellel mitte maakonnaga ühist koolivalitsust ei ole;
- c) Maanõukogu esitajad;
- d) maa-valitsuse terwishoiu osakonna esitaja;
- e) maa-valitsuse tehnika toimkonna esitaja;
- f) 7 organiseeritud kooliõpetajate esitajat: 2 algkoolide, 1 kõrgemate algkoolide, 1 keskkoolide, 1 seminaride ja 2 kutsekoolide poolt;
- g) maa kõrgemate õpeasutuste esitajad: igaühelt üks;
- h) 2 lastewanemate organisatsioonide esitajat;
- i) 3 kunstiasutuste esitajat: muusika, dramatiline ja kujutava kunsti alalt, igaühelt üks;
- j) 1 rahvaülikooli seltside liidu esitaja;
- k) 2 hariduseltside liidu esitajat;
- l) 1 kirjanduseltside liidu esitaja;
- m) 1 karškuseltside liidu esitaja;
- n) 1 raamatukogu seltside liidu esitaja;
- o) 2 linnatöölise kutseühisuste esitajat;
- p) 2 maatöölise kutseühisuste esitajat;
- r) kohalikkude rahvuste organisatsioonide esitajad: igast rahvusest üks;
- s) 1 põllumeeste keskorganisatsioonide esitaja;
- t) 1 ühistegeliste asutuste keskliidu esitaja;
- u) 1 meremeeste ühisuste esitaja.

§ 15. Hariduskogu valib igaks koosolekutejärguks enesele juhatuse.

III.

§ 16. Maakonna-koolivalitsus on maakonnavalitsuse haridusosakonnaks.

§ 17. Maakonna-koolivalitsuse ülesandeks on rahvahariduse korraldamine ja juhtimine maakonna piirides. Tema võimkonda käib:

a) maakonna koolide ja muude haridusasutuste korralduse kava walmistamine, maakonna nõukogule kinnitamiseks ettepanemine ja nende asutuste võrgu loomine;

b) õpeasutuste registreerimine;

c) maakonna koolides normalõpekava makspanek teatavate üleüldiste nõudmiste piirides;

d) maakonna kogukondliste ja omavalitsuse ainelise toetuse osaliste koolide ja haridusasutuste tegewuse kokkukõlasse wiimine, ülewalmus ja rewidereerimine;

e) walmamine erakoolide üle sellekohaste juhatuskirjade järele;

f) ettepanekute tegemine maakonna nõukogule uute koolide ning haridusasutuste avamise olemasolewate uuenduse või lõpetamise ja muude haridusliste tarwiduste kohta maakonnas;

g) kogukondliste ning seltskondliste asutuste ja üksikute isikute poolt tehtud ettepanekute läbiwaatamine ja nende teostamiseks tarwilise kredidi nõutamine;

h) maakonna-koolivalitsuse alla kuuluwate koolide ning teiste haridusasutuste eelarwete kinnitamine;

i) koolide ja muude haridusliste asutuste aruannete läbiwaatamine;

j) maakonna hariduse arwustiku pidamine;

k) aruandmine hariduse seisukorrast maakonnas;

l) ametisse asuwate kooliõpetajate registreerimine sellekohaste määruste järele;

m) maakonna-koolivalitsuse alla kuuluwate asutuste ja isikute wastu tõstetud kaebtuste läbiwaatamine;

n) ettepaneku tegemine maa-koolivalitsusele kooliõpetaja lahtilaskmise kohta ja tema esialgne kõrwaldamine ametist;

o) maakonna omavalitsuse poolt ülewalmistatute koolide ja teiste haridusasutuste ülemjuhtimine;

p) seniste kroonu ja kogukondliste õpeasutuste ülewõtmine ja edasiandmine wastawatele asutustele sellekohaste määruste järele;

r) kõikide muude asjade korraldamine, mis senise õpewalitsuse ja kihelkonna koolikonwentide kaotuste puhul maakonna omavalitsusele üleantakse;

s) maakonna nõukogu otsuste täitmine rahva-
hariduse asjus.

§ 18. Maakonna-koolivalitsuse organiteks on:

- 1) maakonna nõukogu walitud maakonnawa-
litsuse haridusosakonna juhataja;
- 2) maakonna haridus-nõukogu;
- 3) maakonna hariduskogu;
- 4) maakonna koolinõunik (-ud) ja sekretär.

§ 19. Maakonna koolivalitsuse koolinõunikud, sekretär ja tarwilised abijõud seatakse ametisse üleüldiste maakonna nõukogu määruste järele, mis maakonnawalitsuse ametikohtade täitmise kohta käiwad.

§ 20. Maakonna-koolivalitsuse sisemine kor-
raldus ja asjaajamise kord määratakse maakooli-
walitsuse poolt antawate juhatuskirjade läbi kindlaks.

§ 21. Maakonna haridus-nõukogusse kuulu-
wad a) maakonna haridus-osakonna juhataja, kes
ühtlasi nõukogu juhataja, b) koolinõunik (-ud), c)
2 maakonna nõukogu liiget, ja d) 2 maakonna ha-
riduskogu esitajat.

§ 22. Haridus-osakonna juhataja kutsub ha-
ridus-nõukogu tarwiduse järele kokku ja paneb te-
male heaksarvamiseks ette kõik § 17. punktides a,
c, e, f, g, h, i, m, n nimetatud asjad.

§ 23. Üleüldiste juhtmõtete ülesseadmiseks
hariduse asjus maakonnas kutsub maakonnakooli-
walitsus tarwidust mööda vähemalt kord aastas
maakonna hariduskogu kokku.

§ 24. Hariduskogusse kuuluvad:

- a) haridus-nõukogu liikmed;
- b) 5 walla-koolivalitsuste esitajat;
- c) 1 linna (-ud) esitaja;
- d) 3 maakonna nõukogu liiget;
- e) 3 kooliõpetajate esitajat: 1 algkoolide, 1 kesk-
koolide ja 1 kutsekoolide poolt;
- f) maakonna-walitsuse terwishoiu osakonna
esitaja;
- g) 1 rahvusliste organisatsioonide esitajad: iga
rahwuse kohta üks;
- h) 1 hariduseltside esitaja;
- i) 1 põllumeeste seltside esitaja;
- j) 1 kunstiasutuste esitaja;
- k) lastewanemate organisatsioonide esitaja;
- l) 1 linnatöölise ametiühisuste esitaja ja
- m) 1 maatöölise ametiühisuste esitaja.

§ 25. Maakonna hariduskogu walib omale
igaks istumisejärele juhatuse.

IV.

§ 26. Walla-koolivalitsuse ülesandeks on:

- a) ettepanekute tegemine wallanõukogule koo-
lide asutamise kohta wastawalt laste armule ja
maakonna kooliwõrgu loomise nõuetele;
- b) koolide sisseseade muretsimine ja nende kor-
rashoidmine;

c) koolide ja teiste haridusliste ettemõtete eel-
arwe kokkuseadmine, selle täitmiseks tarwilise kre-
didi nõutamine ning otstarbekohane tarvitamine
ja kooliõpetajatele palga wäljamaksmine;

d) walla hariduse armustiku pidamine;

e) hoolekandmine, et kõik kooliealised lapsed
koolis käiks;

f) koduõpetuse ja lasteaedade korraldamine;

g) raamatukogude, lugemisetubade avamine,
kursuste, õpereiside toimepanemine, õpejõudude
edasiharimise püüete toetamine;

h) aruandmine wallanõukogule ja maakonna-
koolivalitsusele omaast tegewusest ja hariduse seis-
korra wallas.

§ 27. Walla-koolivalitsuse organideks on: 1)
wallanõukogu walitud kooliwanem, 2) walla-
haridusnõukogu ja 3) walla-hariduskogu.

§ 28. Walla-haridusnõukogu liikmeiks on:

- a) kooliwanem, kes ühtlasi nõukogu juhataja;
- b) 1 wallas töötawate kooliõpetajate esitaja ja
- c) 1 wallakoolide hoolekogude esitaja.

§ 29. Walla-haridusnõukogu otsustab ja toi-
metab kõik § 26. ülesloetud asjad. Tema asja-
ajamise kord määratakse lähemalt wallanõukogu
poolt.

§ 30. Wallakoolide üleüldiste tarwiduste sel-
gitamiseks, koolide ja teiste haridusliste ettemõ-
tete eelarwe harutamiseks, kooliõpetajate kandi-
datide tähendamiseks wallanõukogule ettepane-
miseks, kui ka kawatsuste loomiseks § 26. punkti-
des a, e, f, g nimetatud asjus astub vähemalt 2
korda aastas haridus-nõukogu kutsel walla-hari-
duskogu kokku.

§ 31. Walla-hariduskogusse kuuluvad:

- a) haridus-nõukogu liikmed;
- b) wallanõukogu esitajad: iga 5 liikme kohta
üks;
- c) kõik wallas töötawad kooliõpetajad ja kõigi
wallas töötawate teiste haridusliste asutuste esi-
tajad: igast asutusest üks;
- d) koolide hoolekogude esitajad: iga kooli koh-
ta üks.

§ 32. Walla-hariduskogu walib omale igaks
istumisejärele juhatuse.

§ 33. Walla-hariduskogu määrab isiku, kel-
lel õigus on wallas asuwates koolides õpetuse-
andmist pealt kuulamas käia.

Ringkiri.

Juhatuskiri linnade ja maafon- dade walitsustele terwishoiu küsimuste korraldamiseks.

Terwishoiu peawalitsus teatab sellega, et uus
üleriikline terwishoiu korraldus peawalitsuses
wäljatöötamisel on ja Asutawale Kogule ette
pandakse. Runi selle ajani tuleb linna ja maa-

kondade terwishoiu osakondadel nende määruste järele käia, mis Maapäewa poolt 1917. a. heaks kiideti.

1. Maapäewa poolt heakskiidetud eelnõu järele peab iga linna kui ka maakonna walitsuse juures terwishoiu osakond olema, kelle tegelikuks juhatajaks arst on. Tegelik juhataja-arst ei ole mitte kohalise walitsuse liige.

2. Terwishoiu osakondade tegelik juhatus tuleb linnades linnaarsti ja maakondades maakonna- ehk kreisiarsti peale panna, kes ühtlasi linna- ja kreisiarsti ametit seniste seaduste järele edasi täidavad.

Osakondade tegelik juhatus ei nõua nii palju tööd ja aega, et seal eraldi arstid ametis oleksid, mille tõttu ka asjaajamine väga kalliks läheks. Siinjuures olgu tähendatud, et linna- kui ka maakonna- ehk kreisiarstid mitte enam keskwalitsuse poolt ametisse ei panda, waid linnade ja maakondade walitsuste poolt walitakse, nagu kõik teisedki linnade ja maakondade teenistuses olevad arstid. Linna- ja maakonna- ehk kreisiarsti koha peale soowijatel peab sellekohane „kreisiarsti diplom“ ülikooli poolt olema. Arstid ilma seesuguse diplomita wõivad asetäitjateks linna- ja maakonna- ehk kreisiarstideks walitud saada.

Täheendus 1. Wälja arwatud on Tallinna linn, kus linna suurus ja töö nõuab, et linna terwishoiu juhatus eraldi arsti käes oleks.

Täheendus 2. Terwishoiu töökawa on lähemalt üles tähendatud juhtnõõrides terwishoiu korralduste alal, mis Maapäewa poolt 1917. a. heaks kiideti ja vastu wõeti.

3. Jaoskonna-arstidid maakondades, tuleb esialgu vähemalt üks arst kihelkonna peale ametisse palgata. Palga tingimiste wäljatöötamine on maakondade asi, kusjuures kihelkonna suurust ja koolide arwu kihelkonnas filmas tuleb pidada. Jaoskonna- ehk kihelkonna-arsti töökawa juhtnõõrideks olgu esialgu need soowid ja otsused, mis maa-terwishoiu nõukogu poolt 10. oktoobril 1917. heaks kiideti ja vastu wõeti.

a) Jaoskonna-arstid saavad kindla palga, kui jaoskonna terwishoiu-arstid. Uja jooksul tuleb selle eest hoolt kanda, et igal jaoskonna-arstil korralik elumaja aiaga ja kõrwaliste hoonetega oleks.

b) Jaoskonna-arst on jaoskonna koolide arst. Tema walwuse all seisab jaoskonna koolide terwishoidline seisukord. Jaoskonna-arsti walwuse all seisab ka jaoskonna waestemajade terwishoidline seisukord.

c) Jaoskonna-arst on kohustatud maksuta rawitsema kõiki äkilisi külgehakkawaid haigusi.

d) Jaoskonna-arst rawitseb maksujõuetuse korral maksuta filmamarja ja siifilise haiguse põde-

jaid, kuid saab seesugustel kordadel eratafu maakonna-walitsuselt.

e) Kõikide teiste haiguste rawitsemine, peale eespool nimetatud haiguste, on maksuline. Kuni sellekohase üleüldise taksi wäljatöötamiseni seadusandlisel teel, tuleb omawahelist kokkuleppimise teed tarwitada.

f) Jaoskonna-arsti ametlikud sõidukulud koolide rewiderimise kordadel jne. kannab maakonna-walitsus.

4. Sünnitamise abiandmise korraldamiseks awaldas ülemalnimetatud maa-terwishoiunõukogu koosolek soowi, et esialgu igas suuremas kihelkonnas kõige vähemalt kaks ämmaemandat ametis oleksid, mida maakondade walitsustel tuleb filmas pidada.

5. Terwishoidlise arwustiku käik on Maapäewa poolt wastuwoetud juhtnõõride järele järgmine: kõik Eesti riigi piirides töötawad arstid on kohustatud äkiliste külgehakkawate haiguste rawitsemise korral wiibimata teatelehe iga üksiku külgehakkawat haigust põdewa üle kohalikku terwishoiu osakonda saatma; nimelt linnades töötawad arstid — kohalikku linna terwishoiu osakonda ja maakondades töötawad arstid — kohalikku maakonna terwishoiu osakonda.

Linnade ja maakondade terwishoiu osakonnad on kohustatud igal esmaspäewal saatma sise-ministeriumi terwishoiu peawalitsusesse Tallinna, nädala kokkumõtte (pühapäewast kuni laupäewani incl.) äkiliste külgehakkawate haiguste liikumise üle linnades ja maakondades.

Arstide, haigemajade, ambulatoriumite ja aptekide aasta-aruanded ja ämmaemandate kuu- ja aasta-aruanded tulewad jaanuarikuu jooksul kohalikku terwishoiu osakonda ära anda. Terwishoiu osakonnad linnades ja maakondades on kohustatud kõigi terwishoidliste aruannete kokkumõtted saatma terwishoiu peawalitsusesse. Juhtnõõrid, mille järele aasta-aruannete kokkumõtted tulewad teha ja aeg, millal kokkumõtted terwishoiu peawalitsusesse tulewad saata, antakse linnade ja maakondade walitsustele edaspidi teada.

Täheendus: Külgehakkawate haiguste teatelehtede ja kõiksugu kaartide formularid saadetakse detsembrikuu jooksul linna- ja maakonnawalitsustele kätte. Kuni uue aastani palutakse Saksa walitsuse poolt seatud teatelehti tarwitada.

6. Linnade ja maakondade terwishoiu osakonnad on kohustatud 1. jaanuariks 1919. terwishoiu peawalitsusesse saatma kokkumõtted terwishoiu peawalitsuse poolt „Riigi Teatajas“ nr.4 wäljakuulutatud määruste põhjal sissetulnud teadetest.

Kõikidest edaspidistest muudatustest ja walimistest, määrustes tähendatud isikute ja asutuste

elus, on linnade ja maakondade terwishoiu osakonnad kohustatud wiibimata teateid saatma terwishoiu peawalitsusesse Tallinna.

Terwishoiu peawalitsuse juhataja: Dr. Konik.

Sekretäri as.: B. Martna.

Nimetused.

Ajutise Walitsuse otsuse põhjal on Joachim Puhk toitlusministri abiks nimetatud, 5. detf. 1918. a. arwates.

Töö- ja hoolekandeministeriumi poolt on Johann Kisper ajutiseks tööministeriumi komisjariks Tartu määratud, 4. detf. s. a. arwates.

Tomas Martna on töökaitse osakonna asjaajajaks määratud, 5. detf. arwates.

Jakob Westholm nimetatakse haridusministeriumi keskkooli-osakonna juhatajaks, arwates 5. detf. 1918.

Ajutise Walitsuse otsuse põhjal 5. detf. 1918. nimetatakse wannutatud advokadi abiline Alfred Rуста p. Ruus Tallinnasse kohtu-uurija kohuste täitjaks, 5. detf. 1918. arwates.

Tallinna karistuswangimaja ülem Nikolai Rõrge wabastatakse oma palwe peale wangimajaülema ametist, 9. detf. 1918 arwates.

Kohtuministri käsul nimetatakse Jaak Willmann Tallinna karistuswangimaja ülema kohuste täitjaks, 9. detsembrist 1918 arwates.

Karl Ust on töö- ja hoolekandeministeriumi poolt wanemaks töökomisjariks nimetatud, 5. detf. 1918 arwates.

Johannes Pikkow on töö- ja hoolekandeministeriumi poolt jaoskonna töökomisjariks Tallinna määratud, 7. detf. 1918 arwates.

Tallinna-Haapsalu rahukogu esimehe otsuse järele on määratud ametisse:

1) Rahukogu sekretäriks Aleksander Rümme, 1. detf. s. a.

2) Sekretäri abiks Rudolf Jaani p. Lepp, 5. detf. s. a.

3) Rahukogu kohtupristawiks Karl Tiitso, 5. detf. s. a.

4) Kohtupristawi kohuste täitjaks Harald Pusik, 5. detf. s. a. ja

5) Rahukogu kantselei ametnikuks Andrei Andrei p. Lebas, 6. detf. s. a.

Teadaanded ja forraldused.

Üleskutse Eesti rahwale.

Praegusel tähtsal filmapilgul koguvad endid Eesti paremad pojad oma isamaa wabaduse ja kodukorra kaitseks. Et seda ülitähtsat ja rasket ülesannet rahuloldawalt täita, on walitsusel kõige pealt waja sõjawäe asjadega warustamise eest muret kanda. Uga asjadega warustamise küsimus on praegu üks terawamateist, kui seda filmas pidada, et metsikuks läinud ja korratumad Wene wäed kewadel taganemise korral meie maalt enestega kaasa wõtsid ehk ära häwitasid palju kallihinnalist warandust, mida jäädawalt kadunuks tuleb pidada. Nõndasama omandasid Saksa okupatsiooni-wõimud määratu hulga kraami. Paraku ei wõi ka salata, et paljud meie maa sõjamehed, kes omal ajal Wene ja pärast Eesti wägede hulka kuulusid, kojulaskmise puhul endaga ühes mitmesugust kroonu kraami wiisid.

Et sõjawäe asjadega warustamist enam-wähem kindlustada, kutsun kõiki sõjawäelasi ja teisi kodanikke, kes endale on omandanud ühel ehk teisel teel ranitsad, wöörihmad, püsfirihmad, padrunitaskud, toidunõud j. m., neid asju linnas miilitsawõimudele ja maal wallawalitsustele ja teistele sellekohastele asutustele ära andma. Wiimaseid ametiasutusi palun: esimeseks, et kokkukorjatud asjad saaks wiibimata sõjaministeriumi warustuswalitsuse riide- ja kraamiladude walitseja-

le (Tallinnas, Uus uul. nr. 10) üle antud, ja teiseks, et rahwale saaks selle määruse tähtsus ja mittetäitmise soowimata tagajärg ära seletatud.

Kutsun kõiki, kellel meie noore Eesti saatus ja wabadus kallid on, kainele mõistusele ja arusaamisele asja tõsiseist seisukorrast, meeles pidades, et endisest Wene riigist jäänud warandus on nüüd Eesti Wabariigi omandus ja seega siis Eesti rahwa warandus.

Walitsusel on üksi wõimata rahwa head käekäiku luua, selleks peab ka rahwas ise lahkest kaasa aitama, igauks oma jõudu ja mõistust mööda.

Kõik asjad wõetakse tänuga vastu ja isikute nimed, kes asja togasi toonud, saawad ajalehtedes kuulutatud.

Sõjaminister: K. Päts.
Warustuswalitsuse ülem: Reiman.

Riigi laen.

Wabariigi rahaministerium on riigi laenu eel-tööde tegemisega hoolega ametis. Kohtadele saadetakse ettetellimise kwiitungid ja üleskutsed. Kwiitungid saawad maakonnawalitsused, kes nad rahaasutustele wälja jagawad.

Ära on saadetud kwiitungid ja üleskutsed Tartu, Paide, Pärnu, Wõrusse, Walka, Rakweresse ja Põltsamaale, saatmist ootawad pakid Wiljandi, Haapsalu ja Kuresaare jaoks.

Ettetellimisi hakkavad kohtadel kõik rahaasutused vastu võtma. Tallinnas on juba nii kaugele jõutud, et esmaspäeval igal pool laenu ettetellimine täie hooga algas. Esialgu on ettetellimine kõigiti rahuldavaid tagajärgi andnud. Loode-tavasti ei jää ka teised Eesti wabariigi kohad pealinnast Tallinnast maha.

Teadaanne.

29. novembril s. a. Tallinna-Haapsalu rahukogu korraldawal koosolekul otsustati: „Endised rahukohtu jaoskonnad ajutiselt rutuliste ja kõige tarwilisemate asjade diendamiseks järgmiselt määratud kohtunikkude wahel ära jaotada: Rahukohtunik M. Uesson võtab oma kätte 9., 6., 3 ja 7. jaoskonna; rahukohtunik G. Soosaar 5., 4. ja 9. jaoskonna. Rahukogu asukohaks määrata endised rahukogu ruumid Kohtu uul. Toompeal; 9., 6., 3. ja 7. jaoskonna kohturuumideks ja 5., 4. ja 8. jaoskonna ruumideks sealsamas sellekohased ruumid.“

Teadaanne.

Sõjaministerium annab teada, et sõjavägede liikumise ja laewastiku tegewuse kohta, niisama ka sõjavälja seisukorra üle võib ajalehtedes teateid avaldada ainult peastaabi ülema lubaga.

9. detf. 1918.

Sõjaministeriumi sekretär: Shipai.

Teedeministrile.

Sõjalistel otstarbetel on tarwilik, et kohe era-telegrammide vastuvõtmine ja edasiandmine lõpetatud saaks.

Palun kohe sellekohast käsku anda.

Sõjaminister: (allkiri) K. Päts.

Sekretär: (allkiri) Shipai.

Eesti ohwitseridele.

Sõjaministeriumi ilmudes on mitmed Eesti ohwitserid arwamisel, et nad wabatahtlikult teenistusesse astuvad!

Soiatuseks Eesti ohwitseridele, et nad eksiarwamise pärast kohtu alla ei langeks, kordab sõjaministerium Ajutise Walitsuse käsku 16. nov. 1918, et kõik Eesti rahwusest ohwitserid, elukutse- lised ja sõjaaegsed, wanaduse peale vaatamata, peawad wiibimata teenistusesse astuma.

Ajutise Walitsuse otsused.

Ajutise Walitsuse koosolekul 7. detsembril olid harutusel ja otsustamisel muu seas järgmised asjad:

1) Usutama Kogu walimiste peakomisjoni sellekohase ettepaneku ja palwe peale otsustatakse Eesti Wabariiki wõõrastes keeltes nimetada: „Die Estnische Republik“ ja „Эстонская Республика“.

2) Otsustatakse wäeteenistusest kohtu-uurijaid, prokurörisid, prokuröriabisid ja kohtunikka wabastada. Üksikud ametnikud teistest ministeriumitest wabastatakse wäeteenistusest wastawa ministri palwe peale sõjainistri poolt.

3) Toitlusministri ettepanekul kinnitatakse sifuliselt leiwawilja eramüügi keeld.

4) Sifuliselt kinnitatakse toitlusministri määrused salajase wiinapõletamise ja wiinamüügi kohta ja tunnistatakse põhjusemõttelikult kõrgeid nuhtlused nende kuritegude eest tarwilikuks.

Kohtuministeriumi korraldus.

Kohtuministerium kirjutab 6. detf. kõigile kohtuasutustele ette edaspidi tehtawaid otsusi kohtuasjus „Ajutise Walitsuse käsul“ teha.

Teadaanne.

Tallinna-Haapsalu rahukogus ja rahukohtunikkude juures on asjaajamine alganud, kantseleid on awatud igal äripäeval kella 9—3 p. l. Toompeal, endistes rahukogu ruumides.

Kohtuministerium teatab

sellekohaste järelepärimiste peale kohtadelt, et kõikide kohtuasutuste teenijate ametnikkude ametisse palkamise juures nende määruste järele tuleb käia, mis Wene kohtuasutuste seaduses ette on nähtud. Selle juures peab muidugi seda silmas pidama, et ühes ringkonnakohtu funktsionide rahukogude peale panemisega ka seaduse nõudmisi ametnikkude kohta sellekohaselt tuleb laiendada. Seega on rahukogu esimehel endise ringkonnakohtu esimehe õigused ja kohused, ringkonnakohtu esimehel kohtupalati wanema esimehe omad.

Eraldi juhhib ministerium rahukogude esimeeste tähelepanekut kohtupristawite (Kohtu asutuste sead. §§ 297 ja järgm.), kohtuameti kandidatide (sealsamas §§ 407 ja järgm.), notariuste (Notarial seadus §§ 141, 271—377) ning sekretäride (Kohtu asutuste sead. § 211 ja 218) ametisse wõtmise korra peale.

Ühtlasi kirjutab ministerium ette uute ametnikkude ametisse wõtmise juures seaduse nõudeid kautsjoni kohta tingimata täpipealt täita.

Teadete büroo.

Narwa sõjapõgenejate jaoks on awatud Rakweres, Laial uulitsal, maakonnawalitsuse ruumides, tuba nr. 3. (kolmandal korral). Palutakse kõiki põgenejaid oma praegused elukohad teada anda. Sinnasamasse koondatagu kõik teated, mis Narwast tulewad.

Eesti Ajutise Walitsuse

Narwa usaldusmees: A. Schulbaht.